

Kányádi Sándor

Aszokas kos

MÓRA

KÁNYÁDI SÁNDOR

Az okos kos

MÓRA KÖNYVKIADÓ

A szövegeket válogatta és a kötetet szerkesztette:

MIKLYA ZSOLT

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánossághoz közvetítését – szigorúan tilos!

A kiadó könyveit kedvezménnyel
megrendelheti webáruházunkban:
www.mora.hu

© Kányádi Sándor jogutódai

© Tuza Edit, 2022

© Móra Könyvkiadó, 2022

Aprócska móka

Kapálgatott a kertben a menyecske. S a kukoricatábla mellett a gyepűben legelt a kecske. Egy kicsit odábbacska bogarászgatott, egerészgetett a macska. Fülelt, szimatolt, mozgatta bajszát, lopva lopta a bársonyos fűvön mind előbbre karmokat rejtő, puha talpát.

Szóval végezte mindenki a maga dolgát.

De ekkor egy szöcske egyenest a macska bajszára szökkent. Erre a macska ijedtében akkorát, de akkorát pattant, hogy a kecske hátára huppant. Ettől a kecske megbokrosodott s fordultában a menyecskének futott, majdhogynem feldöntötte.

Kárpálódott a menyecske, és emelte már a kapanyelet, hogy a kecskére húzzon. De a kecske már a macskát űzte, kergette. A macska sem volt rest, feliszkolt az első szilvafára. De annak is a legfelső ágára! Felcsörrent az ágról a mindig ott leskelő szarka, s már széltében-hosszában híresztelte, hogy egy aprócska szöcske a macskát, a macska a kecskét, a kecske a menyecskét mennyire megijesztette.

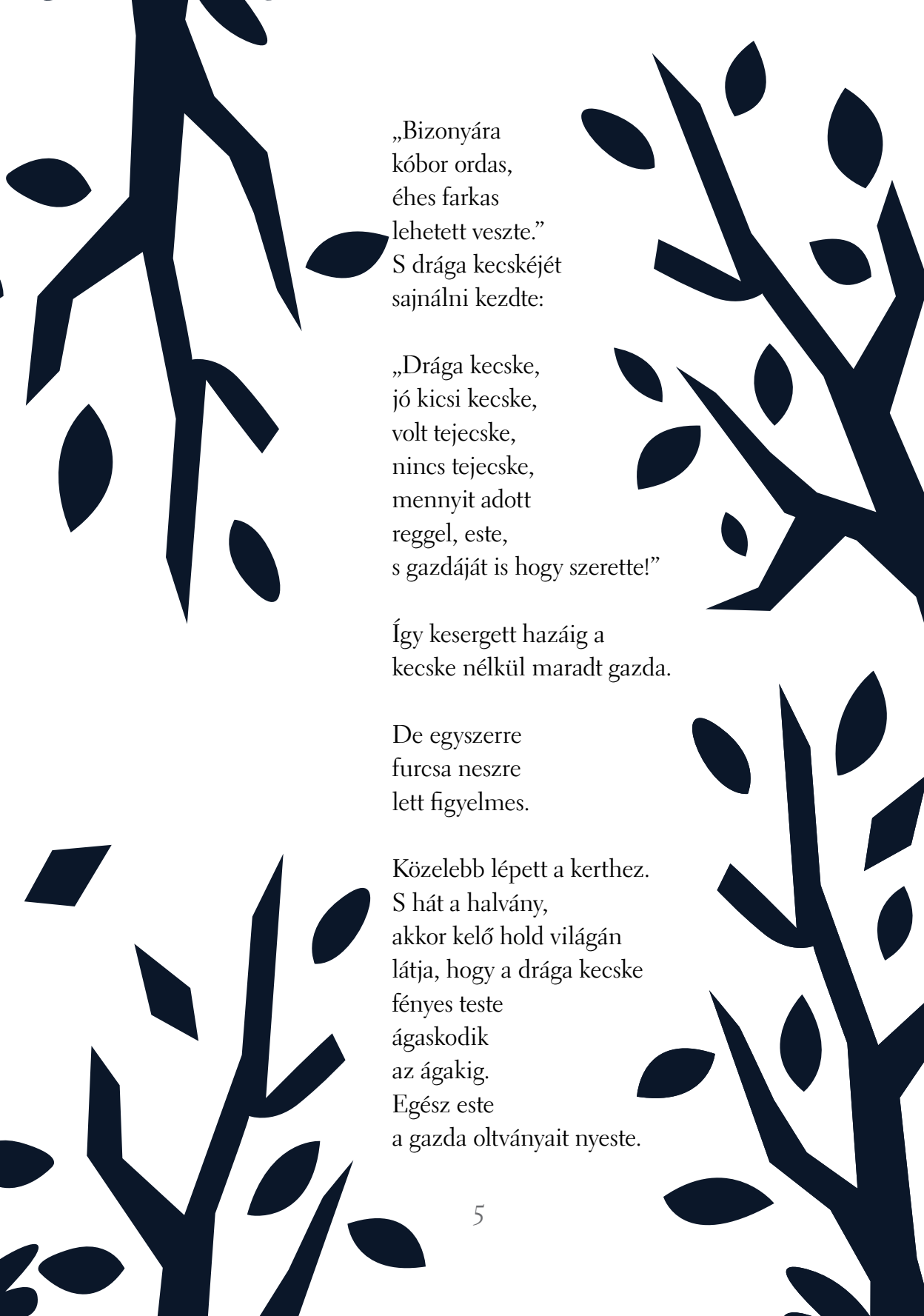
Kecske

Nem jött az este
haza a kecske.
Hiába várta,
hiába leste
szegény gazdája,
nem jött a restje.

Erre a gazda
dolgát otthagya,
és vesszőt nyesve
kósza kecskét
keresni kezdte.
Ide belesve,
oda belesve,
itt is kereste,
ott is kereste,
de csak nem találta.

Kiment a határba.

Fekete volt az este,
fekete volt a kecske;
mindent, de mindent
feketére feste
a csillagtalan este.
Ha ott lett volna, se találja...
Ború szállott a gazdára.

„Bizonyára
kóbor ordas,
éhes farkas
lehetett veszte.”
S drága kecskéjét
sajnálni kezdte:

„Drága kecske,
jó kicsi kecske,
volt tejecske,
nincs tejecske,
mennyit adott
reggel, este,
s gazdáját is hogy szerette!”

Így kesergett hazáig a
kecske nélkül maradt gazda.

De egyszerre
furcsa neszre
lett figyelmes.

Közelebb lépett a kerthez.
S hát a halvány,
akkor kelő hold világán
látja, hogy a drága kecske
fényes teste
ágaskodik
az ágakig.
Egész este
a gazda oltványait nyeste.

„Megállj, kecske!”
Így a gazda.
Egyik szarvát megragadta,
s a vesszővel, melyet nyesett,
kecskéjének nekiesett.

S nyeste, nyeste,
és a kecske
sírt, mekegett
egész este.

Mese a kecskéről meg a káposztáról

Betakarodott minden. Levágták a káposztafejeket is. Várja a kád meg a hordó. A kecske is mind ritkábban járathatja szemét a lecsupaszodott ágak hegyén. Szél fúj. Eső suhog. Akolban kérődzik a kecske is, akár csak a juhok. Azaz csak kérődzne, ha enne. De nem eszik. Nem ízlik a széna, sem a szárított tölgyfalomb. Nem eszik. Hallgatózik. Fülel. Hallgatja, hogy nyiszilik, nyesik, sőt reszelik a káposztát. S az ajtó résén át látja, hogy nemsokára berakják az egészet a hordóba meg a kádba.

– Ne-e-em! Ne-e-em! – tiltakozik egyfolytában.

Rá se hederít senki.

– Ne-e-em, ne-e-eee! – tiltakozik egyre kétségbeesetten.

– Mi az ördögöt mekeg annyit ez a kecske! – hagyja abba a káposztatisztogatást a menyecske, s benéz a pajtába. S látja, hogy érintetlen a széna s a lomb is. Megijedt erre a menyecske. Jaj, vajon mi lelte a kecskéjét? Jött a szomszédasszony, neki is elpanaszolta, hogy nem eszik a kecske, s ha enne is, vajon mit enne. A szomszédasszony azt tanácsolta, adjon neki káposztalapit. Be is dobott egy marokkal, de a kecske rá sem nézett, csak mekegett szívszaggatóan. Adjon egy fő káposztát, hátha az meghozza az étvágyát – tanácsolta tovább a szomszédasszony. Mit volt mit tenni, a menyecske bedobott egy fő káposztát. S hát a kecske nagy kegyesen torzsástul bereszelte. Megörült a menyecske, s örömeiben még egy főt bedobott a pajtába. A kecske azt is boldogan bereszelte.

Így ment aztán ez napról napra. A kecske mekegett, s káposztánál egyebet nem evett. A menyecske meg sopánkodott, hogy mit is csinálhatna, hogy a kecske is jóllakjon, s a káposztából is valami maradna.

Végül megint csak a szomszédasszony mentette meg a maradék káposztát. Azt tanácsolta, rakják be mielőbb a kádba, hogy a kecske ne lássa. Berakták. Bevitték a pincébe. Most ott van. Hiába mekeg a kecske az ólban. Nem kap belőle. S már nem is mekeg olyan kitartóan.

Belestem a résen, és láttam, hogy milyen jóízűen majszolgatja a szénát.

Boldog mese a boldog kecskéről & a boldog menyecskéről

Napok óta csöndes a kecske. Fekszik az akol sarkában elnehezdedve. Aggóató arccal leskel be hozzá olykor a menyecske.

El is látja minden jóval, még abrakkal is kedveskedik a hallgatag kecskének. Az este még az almot is megigazította alatta.

A kecske meg hálából a menyecske kezéhez dörzsölődött.

– Ha jó lesz, holnapra káposztát főzök – simogatta meg az asszony. Azzal kiment az ólból, s az ajtó résit is ronggyal bedugdosgatta, mert hideg van. Csak úgy szikrázik, ropog a hó.

– Itt valami nagy dolog van készülóban – tűnődne el a fecske, ha itt volna, s nem valahol Afrikában nyaralna.

Békét kötött volna az asszony s a kecskéje? Nem tréfálná többet a kecske a menyecskét, s nem szidná a menyecske a kecskét?

Hihetetlen volna.

De mi ez a mozgás, neszezés, mekegés az ólban?

Valami baj van? Csak nem a farkas tépte le az ajtót?

Jól hallok? S mit hallok? Csak nem kecske-jajsztót?

Jön már a menyecske, bizony jön futtában. Vállán a nagykendő, kezében a lámpa (éppen csak rávillan a hajnali óra). Szalad a menyecske egyenest az ólba.

Áll a kecske, aprókat mekegve, és alatta két kicsi kecske. Egyik fehérke, másik feketécske. Két kicsi gidácska, gödölyécske próbál lábra állni, hogy aztán mindjárt térdre ereszkedve a jó kecskemama csöcsét megkeresse.

Nagy az öröm, alig fér az ólban.

Boldog a kecske, boldog a menyecske, s a kiskecskék is boldogak, mert már rátaláltak a tejre. Szopnak. Azért ficáncol vígan a pici farkuk.

Az okos kos

Lucskos, latyakos
ősz vége volt, akárcsak
most,
mikor vásárra vittek egy kost.

Szép nagy állat volt,
fajtiszta racka,
sajnálta is nagyon a gazda,
de nem volt mit tenni,
mivel a kos nem tudott
viselkedni.

Mindig tilosba járt,
s volt úgy, hogy hetekig
odahált,
máskor meg naphosszat
tekergett kedvére,
(mint akinek nincs meg
a leckéje),
s mikor már rosszat
gondolhattak volna,
hogy most aztán vége:
farkas vagy medve,
valami megette,
csak előállt, mintha
mi sem történt volna.

Túrt, túrt a pásztor,
aki egyébként jámbor
ember hírébe állott,
és még büszke is volt olykor
a kosára,
de egyszer csak megelégelte
a dolgot.

Tarisznyát vett a vállára,
szarvon fogta a kost, és
elvitte a szóban forgó
őszi vásárra.

Tetszett a kosnak a vásár,
s hogy annyi újat láthat,
kíváncsiságból szarvára is vett
egy mézeskalácsos sátrat.

Lett erre riadalom,
lárma:

– Vigyázzon, ember, a kosára,
ha már nem tudta megnevelni! –

Erre a pásztor a kosnak,
a kos a kalácsosnak,
a kalácsok meg a földre estek.

Kicsin múlt, hogy össze nem verekedtek.

Aztán meg a garázda
kos egy kofa kosarára
vetett
szemet,

s dézsmálni kezdte,
mint egy mihaszna kecske.

– Hogy kerülne már rúdra bőröd! –
eképpen zsörtölődött
a most már cseppet sem jámbor
pásztor.

– Hogy lenne belőled pörkölt,
te ördög,
te átok! –
S nyomatékul botjával reávigott.

Módfelett mulattatta a népet
a látvány.

Most
valaki hozzájuk lépett.
– Pörköltet mondott, bátyám?
Úgy legyen!

Mészáros vagyok, s a kost
ezennel megveszem. –
Meg is vette, sokat nem alkudoztak.
Indulni kellett máris
a kosnak.

S indult a pásztor is
megkönnyebbülten:
– Na végre, hogy tőled is
megmenekültem. –
Haza is ért még délre.

S hát ki jön szembe véle
az udvaron? Ki az ördög?
– Kos ez, nem pörkölt!
– Ne-e-em bizony, gazdám,
volt eszed, de nekem is volt ám.

Mit eddig sose tettem,
ezennel megjelentem,
meghalni nem volt kedvem,
s amikor észrevettem
a hentes kését, menten
a hátuljának mentem,
s a késével, mit megfent,
szépen a sárba nyekkent,
talán még most is ott van
a pocsban.

Hol van az előírva,
hogy buta minden birka?!
A vásár különben szép volt,
én szeretem a cécót.

Próbált még néhányszor
túladni rajta a pásztor,
vitte vásárról vásárra,
de hiába:
a kosból nem lett pörkölt.
A pásztor meg csak zsörtölt,
s hűséges barátok lettek,
mire megöregedtek.

